

CERKVENI GLASBENIK

GLASILO CECILIJINEGA DRUŠTVA V LJUBLJANI.

Izhaja po enkrat na mesec in velja za celo leto z glasbeno prilogo vred 20 Din., za dijake 10 Din. Za Italijo 15 lir, za Ameriko 1 dolar.

Uredništvo in upravnništvo: Pred Škofijo št. 12, I. nadstr.

Cerkvenoglasbena liturgika.

Fr. Ferjančič.

(Dalje.)

I. Božična doba.

Središče te dobe je božični praznik in temeljni dogodek, ki ga imamo v tej dobi pred očmi, je učlovečenje Sinu božjega. Sveta Cerkev pa nas ne pelje takoj k jaslicam Gospodovim; kot pripravo na božič je postavila sveti adventni čas.

1. Advent.

Kar je bilo vernikom stare zaveze onih štirinatisoč let pred prihodom Odrešenikovim, to je nam adventni čas s svojimi štirimi nedeljami. Ime advent prihaja od latinske besede »adventus«, kar pomenja »prihod«; imenuje se ta čas zato tako, ker se v njem pripravljamo na prihod Gospodov, in sicer na prvi njegov prihod ob rojstvu in na drugi prihod ob koncu sveta. Misel na prvi prihod nas navdaja s hrepenenjem in veseljem, misel na drugi prihod pa z duhom pokore. Ta dvojni značaj naj se razodeva tudi v cerkveni glasbi te dobe.

Spokorni duh adventnega časa se nam kaže zlasti v tem, da se ob nedeljah in tudi drugih dneh, ko se ne obhaja god kakega svetnika, mašuje v vijolični barvi, brez »Gloria« in z »Benedicamus« ob koncu. Tudi se ob adventnih nedeljah pri peti sv. maši ne sme orglati, izvzemši tretjo adventno nedeljo, katere introit se pričinja z besedo »Gaudete« »veselite se«). Vendar pa se smejo tudi ob onih prepovedanih nedeljah pri peti sv. maši izjemoma — ako je to potrebno — rabiti orgle samo za spremljevanje petja, medigre pa morajo popolnoma izostati.¹ »Aleluja pa se glasi tudi v adventnem času. Sv. Cerkev časti v adventu posebno preblazeno Devico Marijo, ker smo po njej dobili Odrešenika na svet. Mariji

¹ Na vprašanje: »Ali se sme pri oficijih in mašah, pri katerih je sicer orglanje prepovedano, rabiti orglanje samo kot spremljevanje in podpora petja na ta način, da sicer orgle molče, ko molči tudi petje?« je kongregacija za sv. obrede 11. maja 1911 odgovorila: »Da, v slučaju potrebe.« Ker je šlo takrat za spremljevanje koralnega petja, je kongregacija z novim odlokom 22. marca 1912 izjavila, da velja ona določba ne samo za koralno, temveč tudi za večglasno petje.

na čast se obhajajo zornice, pred božičnim praznikom pa marsikje slovesna devetdnevna. Introit votivne adventne maše se pričenja z besedo »Rorate«, t. j. »rosite« (nebesa pravičnega).

V adventu (8. decembra) obhajamo tudi **zapovedan praznik Marijinega brezmadežnega spočetja**, ob katerem se spominjamo, da je Bog po posebni milosti božji zaradi zaslužnja Jezusovega obvaroval Marijo madeža izvirnega greha, da je bila že takoj v prvem trenutku svojega življenja vsa čista in polna milosti. Spremenljivi mašni spevi tega lepega praznika so ti-le:

Introit.

Is. 61. Gaudens gaudébo in Dómino, et exsultábit ánima mea in Deo meo: quia induit me vestiméntis salútis, et induménto justítiae circúmdedit me, quasi sponsam ornátam monilibus suis.

Ps. 29. Exaltábo te, Dómine, quóniam suscepisti me, nec delectásti inimicos meos super me.

Glória Patri...

Silno se veselim v Gospodu, in moja duša se raduje v mojem Bogu, ker me je oblekel v oblačilo zveličanja in me ogrnil z obleko pravičnosti, kakor nevesto, ozaljšano z njenimi dragotinami.

Poveljčevati te hočem, o Gospod, ker si me sprejel, in nisi dal mojim sovražnikom veseliti se nad menoj.

Čast bodi Očetu...

V tem introitu polaga sv. Cerkev Mariji na jezik besede preroka Izaija in kralja Davida, s katerimi poveljuje Boga, da jej je podelil tako velike milosti in zmago nad hudobnim duhom.

Gradual.

Judit. k. 13. Benedicta es tu, Virgo María, a Dómino Deo excelso prae ómnibus muliéribus super terram.

V. pogl. 15. Tu glória Jerúsalem, tu laetitia Israel, tu honorificentia pópuli nostri.

Allelúja, allelúja.

V. Visoka p. 4. Tota pulchra es, Maria, et mácula originális non est in te. Allelúja.

Blagoslovljena si ti, o Devica Marija od Gospoda, najvišjega Boga pred vsemi ženami na zemlji.

Ti (si) slava Jeruzalema, ti veselje Izraela, ti čast našega ljudstva.

Aleluja, aleluja.

V. Vsa si lepa, o Marija, in izvirnega madeža ni na tebi. Alelúja.

Lepa predpodoba Device Marije je bila v stari zavezi Judita, ki je Holofernu glavo odsekala, kakor je Marija kači glavo strla. Zato pozdravljamo v gradualu Marijo z istimi besedami, s katerimi so Izraelci pozdravljali Judito po njeni slavni zmagi. Zadnji verz v gradualu pa je vzet iz »Visoke pesmi« in je lep prehod k evangeliju, v katerem nadangel pozdravlja Marijo »milostipolno«.

Ofertorij.

Luk. 1. Ave Maria, grátia plena. Dóminus tecum, benedicta tu in muliéribus. Allelúja.

Češčena Marija, milosti polna: Gospod je s teboj, blažena si med ženami. Alelúja.

V ofertoriju se ponavlja pozdrav nadangela Gabriela.

Komunija.

Gloriósá dicta sunt de te María, quia fecit tibi magna, qui potens est.

Slavno se je govorilo o tebi, Marija, zakaj velike reči ti je storil on, ki je moččen.

Tudi ta komunija se nanaša na pomen istega veličastnega pozdrava.
(Dalje prih.)

Pregled novejšega slovenskega cerkvenoglasbenega slovstva.

Stanko Premrl.

(Dalje.)

II. Skladbe z latinskim besedilom.

A. Latinske maše.

a) za mešani zbor (oz. za meš. zbor in orgle).

Foerster: in hon. s. Caeciliae (lahka, lepa, porabna tudi za petje brez spremljanja orgel).

Foerster: solemnis (težja, boljše vrste, tudi za orkester).

Foerster: s. Francisci (primeroma še lahka, vendar bolj kontrapunktična oz. figurirana kot maša sv. Cecilije).

Fajgelj: in hon. B. M. (lahka).

Fajgelj: »Rex gloriae« (kontrapunktična).

Hladnik: Ss. Trinitatis (porabna).

Hladnik: »Laetentur coeli« (triglasna z orglami; lepa).

Hladnik: Ss. Apostolorum Petri et Pauli (kontrapunktična).

Hladnik: Ss. Rosarii (zelo lahka).

Hladnik: »Ave Regina coelorum« (zelo lepa, ena boljših Hladnikovih).

Hladnik: s. Familiae (precej dobra).

Hladnik: solemnis (v celoti dobra, Gloria in Credo v oblikovnem oziru slabejša; tudi za orkester).

Hladnik: po Riharjevih motivih (porabna).

Hladnik: »Salve Regina« (tudi le srednje vrednosti).

Hribar: »Tota pulchra es, Maria« (lahka, dobra).

Hribar: s. Josephi (lahka, dobra).

Pogačnik: de Spiritu sancto

Pogačnik: in hon. B. M. V. op. 9. } vse tri lahke in dobre.

Pogačnik: s. Josephi

Laharnar: »Ora pro nobis« (kontrapunktična).

Rott: Immaculata (bolj šibka).

Premrl: in hon. s. Christinae (srednje težka, boljše vrste).

Kimovec: s. Caeciliae (lahka, dobra).

Sattner: seraphica (srednje težka, boljše vrste).

Modrič: s. Gregorii (preprosta).

Vse našete latinske maše so izšle samostojno. V »Cerkvenem Glasbeniku« pa so bile objavljene sledeče:

Budna: in hon. B. M. V. (lahka).

Fajgelj: tri latinske maše (v preprostem slogu).

Hribar: s. Antonii (lahka, preprosta).

Pogačnik: in hon. B. M. V. op. 10. (lahka, dobra).

Kimovec: Ss. Cordis Jesu (srednje težka, boljše vrste).

Tomec: s. Viti (preprosta).

Vodopivec: in hon. Nativitatis B. M. V. (lepa, primeroma lahka).

b) z a m o š k i z b o r :

Burgarell: s. Joannis (dobra).

Foerster: s. Jacobi (lahka, lepa).

Foerster: s. Aloysii (nekoliko težja, tudi lepa).

Foerster: in festis solemnibus (koralna).

Pogačnik: Ss. Cordis Jesu (zelo lahka, lepa).

Kimovec: s. Josephi: (lepa).

Premrl: s. Laurentii (krepka).

Fajgelj: ss. Achatii (dobra).

c) z a t r i g l a s n i ž e n s k i z b o r i n o r g l e :

Foerster: Immaculata (zelo lepa, boljše vrste).

d) z a d v a g l a s a z o r g l a m i :

Fajgelj: sine nomine (v C. Gl.).

e) z a e n g l a s z o r g l a m i :

Lavtižar: »Ecce panis Angelorum« } (obe lahki, lepi).

Lavtižar: »Statuit Dominus« }

Fajgelj: op. 9.

Kimovec: de Angelis (koralna).

Kot dve starejši, glasbeno sicer uvaževanja vredni, a za bogoslužje neprikladni latinski maši omenjam dodatno še Nedvedovo in Avgust Lebanovo.

V rokopisih pa se nahaja — kolikor mi znano — še več latinskih maš: Fajgelj (več maš), Foerster (1), Premrl (3), dr. Kimovec (najmanj tri), Emil Adamič (1), Karlo Adamič (1), Janko Ravnik (1), Klemenčič (1) in pokojni A. Sachs (1).

B. Requiem.

a) z a m e š a n i z b o r :

Foerster: v D-molu (C. Gl. 1879, lahek, lep).

Hribar: v A-molu (lahek, lep).

Hladnik: op. 2, op. 23. in op. 34.

Miglič

Laharnar } (preprosti).

Vurnik }

b) z a m o š k i z b o r :

Foerster: op. 80 (Cantica sacra II. Dodan je tudi Libera).

c) z a e n g l a s i n o r g l e :

Kimovec: en figuralen in en koralen Requiem.

Premrl, (lep).

Hladnik, (lep).

C. Te Deum.

a) za mešani zbor:

Foerster: op. 18. (v C. Gl.).

Foerster: super cantum popolarem (lahek, ljudski).

Foerster: op. 71 (težak, z orglami oz. orkestrom, boljše vrste).

Hladnik: op. 3 (s koralnimi vlogami, ki naj se pojo v enakih notah, kot pojemo danes tradicionalni koral).

Hladnik: op. 47 (lep, živahen, mogočen).

Hladnik: op. 71 (slovesen, dasi oblikovno ne povsem zadovoljiv; tudi za orkester).

Hladnik: še dva kratka, lahka.

Carli: op. 3 (preprost).

Sattner: Te Deum z orglami (zelo lep, v vsakem oziru dober, hkrati kratek in učinkujoč).

b) za moški ali ženski zbor: Foerster: op. 63 (lahek).

D. Asperges, Vidi aquam.

Hribar (oboje).

Hladnik (oboje).

Kimovec (oboje).

Mihelčič (oboje).

Grum (oboje).

Miglič (oboje).

V Cerkvenem Glasbeniku:

Foerster (oboje).

Lavtižar (Asperges).

Premrl (oboje).

Kimovec (3 Asperges, boljše vrste).

Železnik (Vidi aquam).

Vse za mešani zbor, Migličevi skladbi pa za mešani in moški zbor.

Kako in kje sem nabiral slovenske narodne pesmi.

Piše Franc Kramar, bivši nabiratelj slov. narodnih pesmi.¹

I.

Ko je Koledar družbe sv. Mohorja od l. 1908. prinesel zanimiv članek »Nabirajte narodne pesmi!«, me je bil ta tako navdušil, da sem tudi jaz začel z drugimi zapisovalci vred nabirati slovenske narodne pesmi z napevi in jih pošiljati v Ljubljano g. Milčinskemu, ki je bil takrat član slovenskega delovnega odbora za slov. narodne pesmi, oz. voditelj nabiralnega odseka za Dolenjsko. Ker je te slov. nar. pesmi z napevi vred nameravalo izdati bivše avstrijsko c. kr. naučno ministrstvo kot publikacijo »Avstrijske narodne

¹ Je zdaj organist v Tomišlju pri Ljubljani.

pesmi«, sem jih tudi jaz nabiral v njegovem imenu po Kranjskem in Štajerskem, in sicer od l. 1908. do l. 1914. Ko je potem izbruhnila svetovna vojna in sem moral iti k vojakom, je nabiranje narodnih pesmi med vojno povsod počivalo, tako tudi pri nas. Ko je potem l. 1918. Avstrija razpadla, in so na njeno mesto nastopile nasledstvene države, in med njimi tudi naša Jugoslavija, upamo zdaj, da se bo naša kr. vlada, oz. ministrstvo za prosveto in vere začelo zanimati tudi za to velevažno kulturno delo in bo izdalo kakor hitro mogoče vse jugoslovanske narodne pesmi z napevi vred, — srbske, hrvaške in slovenske. Saj je samo slovenskih narodnih pesmi od vseh zapisovateljev okoli 10.000, ki mrtve ležé v »Glasbeni Matici« v Ljubljani in čakajo, da bi jih kdo uredil in objavil. Gotovo jih imajo pa tudi bratje Srbi in Hrvatje še častno število takih, ki bi jih z največjim veseljem vsi glasbeni Jugoslovani sprejeli, če bi bile objavljene.² Koliko je lepih narodnih biserov med temi mnogoštevilnimi nabranimi, toda še ne izdanimi jugoslovanskimi narodnimi pesmimi, se bo šele potem videlo, ko bo vso to lepo in ogromno gradivo zagledalo beli dan, kar Bog daj kmalu! Kakó lepe so n. pr. obsmrtnice (pešmi, ki se pojó pri mrličih) s svojimi milimi, otožnimi napevi, ki sem jih samó jaz okoli 400 po Sloveniji zapisal, koliko pa še drugi! Toda te in druge lepe naše narodne pesmi, čeprav že zapisane, niso javnosti še nič znane, in naša javnost še ne ve za njih veliko vrednost in lepoto. Da bi se pa to važno gradivo čimpreje izdalo, prosim vse tiste čč. gospode, ki imajo pri ministrstvu za prosveto in vere glede izdaje jugoslovanskih narodnih pesmi kaj govoriti, da naj ne uvidijo samo živo potrebo te pesmi zaradi tega izdati, ker so lepe, in jih je škoda, da bi na kupu mrtve ležale, ampak tudi zato, da se s tem, ako pesmi pridejo v javnost, poplača veliki trud, ki smo ga imeli zapisovatelji s temi pesmimi.

II.

Zapisovati sem jaz začel slov. nar. pesmi z napevi najprvo pri nas na Ižanskem, takó, da sem zapisal po vseh ižanskih vâseh okoli 800 slov. nar. pesmi z napevi. Na Igu sem zapisal med drugimi tudi besede in napev stare pripovedne pesmi »Mlada Breda«, (Štrekelj, I. sn. št. 102.), katere nisem nikjer drugod slišal, torej se je samo na Igu še ohranila. Pela mi jo je stara ženica, ki je pa zdaj že v grobu. Zapisal sem tudi, kakó je pred vojsko, ko so bili še zvonovi na Igu in pri ižanskih podružnicah, klenkalo in zvonilo. Postavil sem pod melodije tudi besede, s katerimi otroci oponašajo dotične cerkvenike in

² Ravno o tem predmetu piše v lepem članku dr. Vinko Žganec v listu »Nova Europa« (Zagreb, 1922, knjiga VI. broj 3. in 4.), ki je zadnja njegova številka posvečena sploh naši narodni glasbi. Pod skupnim naslovom »Naša narodna muzika« je priobčenih 13 člankov, ki so jih napisali srbski in hrvatski glasbeniki. Dr. Vinko Žganec piše o »organizaciji naše melografije«. Izdal je — kakor znano — dva zvezka medjimurskih narodnih popevk. Nabral jih je samo v Medjimurju nad tisoč. Žganec ima v rokopisu še dve veliki zbirki narodnih melodij. On svetuje, naj bi se nabiranje nar. melodij začelo gojiti bolj sistematično, naj bi se določili za to glasbeniki in se jim poverilo nabiranje v gotovih pokrajinah. Izdajati pa naj bi se pričel zbornik narodnih melodij (brez harmonizacije), da bi imeli na ta način pred vsem zbrano vse to prebogafo in izredno važno gradivo. (Urednik.)

vaščane, kakó zvoné. Pravijo, da je bajé pokojni št. vidski g. župnik Blaž Potočnik zložil dotične melodije za klenkanje, in so se jih Ižanci potem od Šentvidcev naučili. Dà, to je bilo nekaj krasnega, to ižansko klenkanje, posebno ob praznikih! Človek bi ga kàr samó poslušal in strmel! Zdaj je pa vse minulo! Namesto štirih zvonov binglja še samo najmanjši zvon v zvoniku. Pa, če Bog da, pride tudi tisti čas, da bo na Igu spet takó klenkalo, kot je nekda.

Največ slov. nar. pesmi mi je na Ižanskem zapel moj oče Anton Kramar, (okoli sto), ki še zdaj živi, in ga je vedno veselilo lepo narodno in cerkveno petje. Rojen je bil l. 1848¹, takó, da je zdaj star 74 let. »Zašpilal« mi je na harmonij tudi nekaj starih narodnih plesov, katere sem tudi zapisal in jih z nar. pesmimi vred v Ljubljano odposlal.

Na Ižanskem je sploh veliko narodnega blaga, ne samo pesmi, ampak tudi drugega gradiva. Zapisal sem poleg 800 pesmi tudi nad 100 ižanskih narodnih pravljic in smešnic, potem 33 narodnih molitvic, 50 ugank in nekaj vraž. Odposlal sem vse to »Slovenski Matici« v Ljubljano, da izda svoj čas vse to najbrž v posebni knjigi, ki se bo imenovala »Ižansko narodno blago«.

III.

Ko sem na Ižanskem zapisal vse nar. pesmi, kolikor sem jih sploh mogel dobiti, sem sklenil, da jih bom začel tudi po drugih krajih nabirati, in da bom vse svoje moči posvetil zdaj v to, da zapišem po vsej Sloveniji kar mi bo največ mogoče narodnih pesmi in njih melodij, da jih tako rešim in otmem pozabljenosti. Vedel sem tudi to, da stare osebe znajo največ starih narodnih pesmi, več kakor mlajše, in da stare osebe zginjajo dan za dnevom v grob, dočim mlajše osebe že rajši pojejo umetne narodne pesmi, kakor pa pristne stare narodne. In v tem sem zadel pravo, ker — mimogrede povem — zdaj po desetih letih je že največ tistih starih častitljivih pevcev in pevk, ki so meni takrat stare narodne pesmi pele, že v grobu; le sempatje morda še kateri ali katera živi, toda že od mnogih mojih bivših pevcev in pevk sem zvedel, da so umrli, in tako bi tudi tiste mnogobrojne, lepe stare narodne pesmi z njimi vred umrle, ko bi se takrat od njih zapete ne zapisale. Gotovo je, da ko bi n. pr. začel šele zdaj po vojski nabirati po Sloveniji naše narodne pesmi, bi jih vsaj polovico manj dobil kot sem jih pred desetimi leti, ker zdaj po vojski bi bil moj nabiralni položaj veliko slabši, kakor je bil pred vojsko.

IV.

Nato sem začel nabirati nar. pesmi v sosedni šmarski župniji, rojstnem kraju znanega narodnega pesnika Matevža Kračmana ali »šmarskega šolmaštra«, ki je v narodnem duhu zložil veliko cerkvenih in necerkvenih pesmi, ki sem jih tudi jaz v ižanski in šmarski župniji nekaj zapisal kot narodne. Takrat (l. 1909), ko sem bil jaz v Šmariju, je bil njegov sin Matija še živ, kot učitelj v pokoju in stár že blizu 90 let. Bil je torej brat tistega Franceljna in

¹ v Mateni pri Igu.

tiste Manice, ki sta omenjena v znani pesmi »od šmarskega šolmaštra«, ki sem jo tudi jaz zapisal, in katere zadnja kitica se v izanskem narečju glasi:

Buh ti dēj vječna luč, — lub' muj sin Franczl,
Manci pa luhka nuč, — v nebieszh kranczl'!

Obiskal sem potem tega njegovega sina-starčka, (ki me je zaradi tega prav zanimal) in ga vprašal, če ima kaj pesmi po svojem očetu, ali sploh starih pesmi. Rekel mi je, da imel jih je, toda je vse oddal sedanjemu šmarskemu organistu g. Ferbežarju, da jih torej nima nič več. Poslovil sem se od prijaznega starčka, — saj ga potem takó nisem več videl — in šel h g. organistu Ferbežarju, kjer sem res dobil precèj starih cerkvenih napevov, ki jih je preje imel imenovani Matija Kračman. Posebno zanimiva je bila neka velika zbirka, ki je obsegala okoli 200 cerkvenih napevov in je bila spisana okoli 1835. leta, katero pa baje ni spisal noben Kračman, ampak neki ljubljanski (menda trnovski) organist, — vsaj takó mi je pravil pokojni Kračman. Obsegala je veliko Riharjevih napevov, ki so pa še v veliko bolj posvetnem duhu harmonizirani, kakor jih je potem čez deset let (1845) v svojih »Vishah« Rihar izdal. Tukaj je dokazano, da so ljubljanski organisti res še veliko prej od Riharja prepisovali njegove napeve, predno jih je on na svitlo izdal. Da je pa to zbirko res spisal neki ljubljanski organist, dokazuje to, ker je nad mašnimi pesmimi zapisano: Nunska, frančiškanska, Jožefova (!), »Ta gosposka«, Šenklaška itd. Med vsemi temi napevi je bilo pa okoli 50 tudi takih, ki so stari narodni slovenski cerkveni napevi, katerim sem moral pa še preje iz drugih starih cerkvenih pesmaric (Ambrožičevih in drugih) besede poiskati, ker besed pri teh napevih ni bilo več, kot samó prva začetna vrstica od vsake pesmi. Dobil sem večinoma vsem tem napevom besede, le kakim osmim ne. Te sem potem kar take prepisal in jih zaznamoval samó z začetnimi vrsticami dotične pesmi in sem jih odposlal v Ljubljano. Vseh teh 50 napevov je harmoniziranih v tistem takratnem poskočnem tonu, v kakoršnem je bila takrat navada, bodisi po mestih in še bolj pa po deželi. Srečen slučaj je nanesel, da sem se takrat, ko sem bil v Šmariju, sešel z dijakom-osmošolcem Radom Primicem (vulgo Koščakovem), ki je bil takrat menda na dijaških počitnicah. Povem mu, da nabiram stare narodne pesmi, bodisi cerkvene ali necerkvene, in ga vprašam, če morda on kot izobraženec vé, kje bi se kaj take »robe« zame dobilo. Pové mi, da imajo na njegovem domu precejšnje število starih pisanih pesmaric, nakar me povabi, da grem ž njim na njegov dom. Šel sem, kjer mi je res potem izročil (oz. prodal) deset starih pisanih pesmaric, katere je bajé dobil v Zalogu nad Škofljico, (vasici šmarske župnije) pri svojih sorodnikih, in jih je tako otel, da jih niso sežgali. Vse te pesmarice obsegajo 644 večinoma cerkvenih pesmi, in imajo le kakih deset enoglasnih napevov. Vse druge pesmi bi ostale brez napevov, če bi jih jaz kakih 50 drugod ne napisal, in nekaj pa iz že omenjene zbirke, katero je imel Kračman, prepisal. Porabil sem teh pesmi potem takem le kakih 60, ogromna večina pesmi je pa še neporabljenih, ker nisem nanje mogel dobiti nikjer napevov. Pač pa je skoraj pri vsaki od teh pesmi pod ali za naslovom pripisano, na katero »vižo« se ta in

ta pesem poje. Največ teh pesmi se je pelo na »vižo« pesmi od Lizabone, od angela varha, (Angel božji, ki me vodiš) in »na vižo od svetga Duha« (Cecilija« I. del str. 133.) ali »od ovčice« (Ovčica, kam ti greš? Goriška Cecilija zv. III. str. 6), in še na veliko drugih napevov, vzetih od drugih pesmi. Po tem takem za gotovo vemo, da je imela komaj vsaka deseta ali petnajsta pesem svoj napev, druge pesmi so se vse pele na napeve od drugih pesmi.

Takrat organistom ni bilo toliko za napeve, kot zdaj, ampak le za besede, posebno še, kadar so peli kakšne zanimive »eksemple« ali »mirakelne«, (t. j. pesmi o kaki čudoviti dogodbi ali kakem čudežu). Vsekakor so pa te pesmi, ki so ostale brez napevov, izredno zanimive že zaradi starosti, ker so pisane še v 17. stoletju, in zato bom skušal te stare pesmarice bolj natančno opisati, da bo javnost vedela, kdo jih je spisal, in kedar so spisane, in kakšno gradivo obsegajo. Ker pa tukaj ni prostora, da bi se cele pesmi prepisovale, ker jih je preveč in so predolge, zato bom končno skušal po Štrekljevem načinu samo začetne verze od vsake pesmi priobčiti, potem naslov in pa na kakšno »vižo« se je dotična pesem pela, — kjer je namreč povedano. Pesmi so pisane vse v bohoričici, kakor se je takrat pisalo, in pesmarice so pa nekatere bolj, druge manj ohranjene. Vezane so v trdo, deloma v mehko usnje, trem so platnice odtrgane, kar je pa menda za nas vseeno.

(Dalje prihodnjič.)

Naši glasbeni listi. — „Uskogrudnost Cerkvenega Glasbenika.“

V Zagrebu izhajajoča revija »Nova Evropa« (1922, knjiga VI., broj 3. in 4.), ki smo jo v današnji številki omenili tudi že na drugem mestu, piše med drugim tudi o glasbenih listih v Jugoslaviji. Omenja: *Cerkveni Glasbenik* v Sloveniji, »Sv. Cecilijo« na Hrvaškem in »Muzički Glasnik« v Srbiji. Med glasbenimi listi v Sloveniji je poročevalec prezrl ozir. ne pozna že drugo leto izhajajočega glasbenega lista »Pevec«. Tudi »Novih Akordov« bi se bil poročevalec moral spomniti, ki — čeprav danes ne izhajajo več — so izhajali pred vojsko 14 let zaporedoma in prinesli v listu in v književni prilogi toliko in tako izvrstnih najrazličnejših skladb (tudi od hrvatskih skladateljev, n. pr. Dobroniča, Dugana, Rosenberg-Ružiča in drugih) in toliko poučnega in zanimivega glasbenega berila, da kronist glasbenih listov v Jugoslaviji ne more preko »Novih Akordov« tiho mimo. »Novi Akordi« — urejeval jih je ves čas kakor znano dr. Gojmir Krek, sedaj vseučiliški profesor in že zaslužni rektor vseučilišča v Ljubljani — pomenijo važen mejnik in nad vse odličen činitelj v razvoju ozir. razmahu slovenske in jugoslovanske glasbe. Kdorkoli bo kedaj pisal o jugoslovanskih glasbenih listih, bo moral s ponosom in hvaležnostjo omenjati »Nove Akorde«. Pred njimi pa je dve leti izhajala od pokojnega ravnatelja Fr. Gerbiča urejevana »Glasbena Zora«.

Naj nam bo o tej priliki dovoljeno podati na tem mestu oceno, ki jo pri naša »Nova Evropa« v našem »Cerkvenem Glasbeniku«. To pa zato, ker ču-

timo potrebo izpregovoriti par besed v naš lastni in naših sotrudnikov zagovor. »Cerkveni Glasbenik«, tako piše v »Novi Evropi neki V. N., »je glasilo Cecilijinega društva v Ljubljani in ima veliko, dolgoletno tradicijo. Ta časopis je mesečnik in izhaja že petinštirideset let in je v svojem narodu mnogo storil za cerkveno glasbo. Priznati pa se mora, da ta časopis nosi tipično signaturo naših jugoslovanskih razmer: čvrsto pazi na mejo ob Sotli in bogvaruj da bi kedaj govoril o cerkveni glasbi pri Hrvatih, kamoli pri Srbih. Dasi je nenavadno agilni in zaslužni g. S. Premrl, urednik lista, v zadnjem času zbral zaslužne slovenske glasbenike, vendar je v tem ekskluzivist in ne pusti pisati o drugem nego o cerkveni glasbi. Sotrudniki (Fr. Kimovec, P. Hugolin Sattner, Fr. Zabret, E. Adamič, J. Mantuani in Fr. Ferjančič), ki kažejo mnogo talenta v razpravljanju posameznih vprašanj cerkvene glasbe »na Slovenskem«, kažejo veliko ozkosrčnost, ker namenoma samo o tem pišejo. Zato je tudi razumljivo, da med njimi ne nahajamo imen Lajovica in Kogoja. Glasbena priloga prinaša cerkvene ljudske pesmi (harmonizacije) in umetne. Priloga I. 1921. št. 7. in 8. prinaša tudi pesem: »Pravde Bog, ki si propada varoval nas kot doslej« — torej celo prevod himne, ki je ne moremo v Sloveniji peti v istem jeziku kakor v Beogradu, Zagrebu, Splitu in Sarajevu. Urednik se briga tudi za bibliografijo in večkrat prinaša dobre prispevke za zgodovino jugoslovanske glasbe.« — Razne očitke »Nove Evrope« napram »Cerkv. Glasbeniku« je zavrnil že dr. Joža Glonar v »Jugoslaviji« (z dne 27. sept. t. l.), kjer pravi: »Pisec ne more razumeti, da smo 'na Slovenskem' že prešli na metodo intenzivnega dela, ki edina vodi do uspeha. Sotrudniki 'Cerkvenega Glasbenika' so se pametno omejili na to, da solidno obdelujejo ono stvarino, ki jim je res znana. Ali bi naj mogoče kakor V. N. modrovali o rečeh, ki jih premalo poznajo? In povrh še zlohотно, kakor V. N.? Imeli smo lep list za posvetno glasbo; ubila ga je vojska in da ni nanovo oživel, tega ni kriva 'uskogrudost' naših glasbenikov! Pač pa se je po vojni ustvaril »Pevec«, ki izhaja kot 'glasilo Pevske zveze' že drugo leto in v enaki meri upošteva cerkveno in posvetno glasbo. Ali ga V. N. ne pozna? Ali pa ga je nalašč ignoriral, da je tem lažje zajadikoval o razmerah 'na Slovenskem'? Sicer pa ozkosrčnost 'Cerkvenega Glasbenika' tudi ni tako huda; pogledimo si letošnjih osem števil!... Prej bi se lahko 'uskogrudost' očitala oni zagrebški reviji, ki porabi dvojno številko pod naslovom 'Naša narodna muzika' za to, da se prav po nepotrebnem drgne ob Slovence. In ki je s to dvojno številko jasno pokazala, da ji je 'jevrejska' umetna in narodna glasba bliže ko slovenska.«¹

Prav dobremu odgovoru dr. Glonarja bi dostavili sami še sledeče: Vsled raznih očitkov na naš list smo nalašč pregledali zadnjih pet letnikov in našli,

¹ Z ozirom na celotni zbornik »Naša narodna muzika« pravi dr. Joža Glonar ravnotam: »Vsekakor se Slovencev ni mogoče ogniti, če se piše o 'naši narodni muziki'. Bili so, so in bodo! Cerkvena pesem ki se na str. 93 navaja kot primer najstarejše hrvaške cerkvene pesmi (iz l. 1701), je najstarejša natisnjena slovenska narodna pesem. ('Ta zvezda, ta je izessla'). Izšla je že skoro 100 let prej v knjigi Gregorija Alasia da Sommaripa: 'Vocabolario italiano e schiavo. Udine 1607.' Slovenske pesmi se danes pojo, kakor že pred vojsko, pri Hrvatih in Srbih; to bi lahko bil memento za razne ljudi, da teh pesmi ne ignorirajo, kadar pišejo 'o naši narodni glasbi'.

da je »Cerkveni Glasbenik« leto za letom s kako malo izjemo pisal več ali manj tudi o Hrvatih. N. pr. I. 1917: Cerkvena glasba v hrvatskem Primorju, zlasti na Trsatu in okolici (članek), Hrvatska cerkvena pjesmarica (članek). Taclik: Maša v čast staroslovenskim apostolima sv. Cirilu in Metodu, Pavlinska pjesmarica iz godine 1644 (članek). Pregled cerkvenoglasbenih listov: Sv. Cecilija (hrv.), Cyrill. Sacrum Crisiense majus (uredil prof. Dugan). L. 1919: Klasični cerkveni koncert »Lisinskega« v Zagrebu (članek). Vatroslav Lisinski (članek). L. 1920 smo prav posebno pokazali »uskogradost«, ko smo pričeli objavljati v hrvaškem (!) jeziku pisane ocene »Pregled savremene talijanske glasbene literature«. Potem ocena V. Žgančevih hrvaških pučkih popijevk iz Medjimurja II. (Tudi prvi zvezek je bil pred leti ocenjen.) L. 1921: Glasbeni prilogi Sv. Cecilija. L. 1922: Fr. S. Vilhar. Razne ocene. Raznih kratkih vesti iz Hrvatskega in Srbije niti ne omenjamo. — Da urednik »Cerkv. Glasbenika« ne pusti pisati o drugem nego o cerkveni glasbi, je izmišljotina g. V. N. V članku »Parsifal« (I. 1917), da ne segamo nazaj, je pač pisano o posvetni glasbi, v članku »Glasbeni vtisi iz francoskega ujetništva« (I. 1919) enako, »Poljski narodni običaji« (1920) enako in še bolj. »Glasbeno življenje pod boljševiškim režimom v turkестanski republiki« in »Narodna glasba v Turkestanu (1921) ravnotako. Končno še koncertna poročila, ki jih objavljamo že lepo vrsto let, ali ne govorijo največ o posvetni glasbi? In razne glasbene vesti? In če bi koncem koncev pisali v »Cerkv. Glasbeniku« v resnici samo o cerkveni glasbi, bi bilo to čisto umevno in logično, ker je gojitev cerkvene glasbe »Cerkv. Glasbenika« prvi in poglavitni namen. — Kar se tiče naših sotrudnikov, jih moramo proti njim naperjenim očitkom istotako braniti ozir. jih braniti niti treba ni; zakaj našim bralcem je itak znano, da se v našem listu ne obravnavajo samo cerkvenoglasbene razprave »na Slovenskem«, temveč poleg tega, kar smo že prej pribili — tudi splošna cerkvenoglasbena vprašanja (tradicionalni koral, cerkvenoglasbena liturgika, cerkveno ljudsko petje, moderna glasba, zvonoslovje itd.). — Kako da prideta gg. Lajovic in Kogoj do te časti, da figurirata kot častni izjemi pri ozkosrčnosti »Cerkv. Glasbenika«, nam žal ni znano in bi tudi naša dva prijatelja ne vedla povedati pravega razloga. — Kar se tiče naše himne, je pač dejstvo, da se je nam zahotelo imeti jo in peti v materinem jeziku, kakor jo pojo v materinem jeziku v Beogradu, Zagrebu, Splitu in Sarajevu. Materin jezik vsak človek najbolj spoštuje, ljubi in se v njem najbolj navdušuje za vse lepo in vzvišeno, tako tudi za najdražje svetinje: za Cerkev in dom.

Uredništvo »Cerkv. Glasbenika«.

Organistovske zadeve.

Podporno društvo organistov in pevovodij s sedežem v Ljubljani je imelo 6. sept. 1922 redno sejo. Predsednik poroča, da vlogi, oddani na škof. ordinariat, še nista rešeni. Pokrajinski upravi se je sporočila zahvala za društvu podeljeno podporo. Kot člana komisijskega odbora, t. j. odbora, sestoječega iz nekaj odbornikov našega in nekaj odbornikov društva organistov v Petrovčah, se izvolila gg. Premrl in Zdešar, kot namestni član pa g. Jerman. Prva seja tega odbora se določi koncem septembra. Glede sodelovanja z org. društvom v Petrovčah se je odbor postavil na stališče, da ohranimo

z društvom stalni stik predvsem po ravnokar oživotvorjenem komisijskem odboru, društvi kot taki pa naj obstojata še dalje in vršita svoje delo vsako v svojem okolišu. Glede bire, ki glede nje naše društvo stoji na drugačnem stališču kot društvo v Petrovčah, se izreče misel, naj bi se uredila na ta način, da bi se dajala primerna višini davkov, ki jih kdo plačuje. Glede smrti kakega društvenega člana, ki je zapustil vdovo oziroma osirotele otroke, se sklene, da prispevajo člani v takem slučaju za osirotele takoj s primernim zneskom. Za vsakega umrlega člana oskrbi društvo eno sv. mašo zadušnico in pošlje po možnosti k pogrebu odposlanstvo. Kot nov član se sprejme v društvo g. Josip Brečko, vodja kora pri sv. Jakobu, v Ljubljani.

Komisijiski odbor obeh org. društev v Sloveniji je imel svojo prvo sejo 27. sept. 1922 v Ljubljani. Udeležili so se je: odbornika org. društva v Ljubljani gg. Premrl in Zdešar in odbornik org. društva v Petrovčah, g. Klančnik. Razgovor se je vršil predvsem o stališču, kakršnega naj zavzameta obe društvi eno proti drugemu. Stališče bodi gojitev čim tesnejšega medsebojnega stika. V to svrhu naj se kolikor mogoče izenačijo obojna društvena pravila. Pregledala in preresetala so se najprej pravila društva v Petrovčah in nasvetovale od strani ljubljanskih odbornikov razne premembe: predvsem glede imena, namena in sredstev društva. G. Klančnik je s temi predlogi soglašal in jih bo sporočil ter priporočil pri svojem glavnem odboru. Izrekla se je tudi želja, naj bi se društvi medsebojno obveščali o izpraznjenih org. službah in naj bi se napravil seznam organistov, kakor v ljubljanski tako tudi v lavantinski škofiji.

Org. osebne vesti. Sledeči absolventje orglarske šole v Ljubljani so nastopili org. službo: Josip Jovan v Sv. Križu pri Kostanjevici (organist in obč. tajnik), Ferdinand Zidar v Rakitni in Pavel Žagar na Trebelnem.

Izpraznjena je služba organista in obč. tajnika v Dolenjivasi pri Ribnici. Prosilci naj se obrnejo na tamošnji župni urad. Nastop takoj.

Koncertna poročila.

I. Koncerti v Ljubljani. — 2. okt. je bil koncert gospe Berte de Pap-Stockert. Gospa de Pap je nastopila samostojno, kakor tudi v dvospelih in četvero-spevu. Nastopilo je tudi nekaj njenih goencev. Med njimi moramo posebno pohvalno omenjati g. Sekula, ki ima krasen bas in kaže precej čuta za pravo umevanje skladb. Tudi tenorista g. Dietza smo z zadovoljstvom poslušali. Med pevkami omenjamo gospo Baiukovo in gdč. Ribičevo, ki imata obe zvonek in prijeten sopran. Gospa de Pap razpolaga z izredno obsežnim glasom: pole lahko sopran, alt in tenor. Njen glas ni sicer v vseh legah enako doneč — najboljša sta srednja in nizka lega — a je izvrstno šolan in tudi sicer je gospa de Pap v vsem prednašanju koncertnih in opernih točk pokazala, da spada med prave umetnice. Izmed skladb domačih skladateljev, ki so se izvajale ta večer, omenjamo predvsem Gerbičeve preproste, a lepe in hvaležne dvospese in Michlove samospese. Zastopani so bili tudi Adamič, Lajović, Pavčič, Premrl in Prochazka. — 9. okt. se je vršil koncert slov. glasbenega društva »Ljubljana« pod vodstvom društvenega pevovodje prof. M. Bajuka. Prinesel je mnogo novih, pri nas še ne izvajanih oz. še malo poznanih skladb, med njimi dr. Fr. Kimovčevo »Zvonovi pritrkavaio«, St. Premrlovo »Medved z medom«, P. H. Sattnerjevo »Šašek kodrolasek«, Vodopivčevo »Ptici« in Devovo »Niega ni« ter lepo vrsto narodnih, med temi: od dr. Kimovca prirečeno prekmursko »Fčelica letela«, več Žgančevih medijumskih, Pokornega slovaško »Teče voda ze skaly«, Adamičevo belokranjsko »Turopoljci« in dve od Hatzeja prirečene srbski narodni. Zbor »Ljubljane« se nam zdi trenutno nekoliko šibkejši kot je bil zadnja leta. Ni še prave stalnosti. Vendar pa je bilo vse, kar je »Ljubljana« zapela, dobro, semtertita tudi prvovrstno. Da zbor — zlasti v začetku koncerta — ni bil najboljšo razporejen, je kriva pač preamihna udeležba občinstva. Koncert »Ljubljane«, ki resno stremi po vedno večji pevsko-umetniški usovernosti, bi bil

zaslužil večji obisk in večje zanimanje. — 12. okt. je priredila koncert gospa Zdenka Gregurič iz Celja skupno s pianistko gospo Kokot. Koncert je bil nenavadno slabo obiskan in tudi v umetniškem oziru ni povsem zadovoljil. — Velik in prav nič kaljen užitek je nudil koncert »Glasbene Matice« 16. okt. Krepak, številen zbor s posebno vrlimi basi je pod Hubadovo — zdi se — osveženo in pomlajeno roko donel kot ne kmalu kedaj tako. Oba Lajovčeva zbora: »Bolest kovač« in »Pomladanski spev«, Devova »Svatba na poljani«, Kimovčeva »Izgubljeni cvet«, Adamičeva »V snegu« in vse slovenske, hrvatske in srbske narodne pesmi so prišle do polne veljave. Vse je bilo kakor izklesano, a hkrati naravno in nič pretirano. Divili smo se tej lepoti in se je iz srca veselili. O nekaterih hrvatskih in srbskih narodnih pesmih, ki smo jih tu prvič slišali, moramo reči, da so prekrasne, pravi jugoslovanski biseri. K še večjemu uspehu celega koncerta je pripomogel tudi g. operni pevec Julij Betetto, ki je zapel Korngoldovo »Pesem Pierota« iz opere »Mrtvo mesto«, en Wolfiov, en Michlov, en Hermannov in še en samospjev za nameček. O njegovi izbornosti nam ni treba izgubljeni besed. Hvaležni smo mu, da se je vrnil v domovino, kjer bodo njegovi nastopi bodisi v operi kakor tudi v koncertih najboljša šola tudi za druge pevce in pevke. — G. prof. dr. Pavel Kozina je priredil javno produkcijo treh svojih gojencev: dveh pevcev in ene pevke 6. okt. v filharmonični dvorani. Uspeh je bil — kot čujemo — dober.

II. Koncerti drugod. — Koncert škočjeloškega pevskega okrožja se je vršil 15. okt. v Škočji Loki. Nastopili so pevski zbori iz Sore, Selc, Škočje Loke in »Ljubljane«. — Povodom poroke NJ. Veličanstva kralja Aleksandra se je vršil 6. junija v Beogradu simfonični koncert beogradske filharmonije. Izvajal se je sledeči spored: Dr. Božidar Širola: Svečana uvertura v A-duru; Emil Adamič: Tatarska suita; Miloje Milojevič: Smrt majke Jugoviča; Benito Bersa: Sunčana polja iz ciklusa »Moja domovina«; Anton Lajovic: Adagio; Stevan Hristić: Uvodna muzika za oratorij »Vaskresenje«. S. P.

Dopisi.

Št. Jošt na Kozjaku. (Štajersko.) Naša župna cerkev bo menda edina, ki nima orgel. Zato se je pelo samo na posluh. O priliki sv. misijona pa se je zgodil preobrat. Kupil se je lep, skoraj nov harmonij (orgle so za nas sedaj predrage), sistema »Orgelharmonium«, ki je za našo cerkev zadosti močan. Ima 8 spremenov, lep nastavek z piščalkami, tudi meh in mehanika sta dobri. Stane pa komaj 9000 K, kar so vneti faranti kmalu nabrali. Ob začetku misijona se je slovesno blagoslovil. Novo ustanovljeni zbor je zlasti pri sv. misijonu prepeval v smislu in duhu sv. Cerkve priproste, pa tudi že umetne pesmi. V očigled dejstva, da so vsi šele začetniki, je napredek velik. Poleg mašnih in drugih pesmi, ki so v »Cecilliji«, »Slava Brezmadežni« in »Pesmarici« od Aljaža, so se pele od Siherla urejene misijonske pesmi, Marijine od Hladnika op. 15., blagoslovne od Ocvirka, ena ljudska pesem iz Kosijeve zbirke, sv. Križ od Hladnika op. 54., nekaj iz prilog C. Gl. kakor: Marija nebeška vodnica (narodna), Do Marije, Tebe molim Jezusa, obe od Premrla, Jezus studenec angelske sreče, od Stritarja. Trud je bil velik, a uspeh po splošni sodbi temu primeren. Sedaj se pripravljamo za »lepo nedeljo«. Dal Bog in požrtvovalnost pevcev, da bo pesem vedno lepša. Naprej in navzgor je naše geslo. Bog in njegova čast je naše pesmi cilj. V jeseni in pozimi se bomo sistematično vadili v petju po notah. Tudi našo svetno narodno pesem ne bomo zanemarili. Zbor šteje sedaj 6 žensk in 5 moških. Le korajžno naprej! Bog živi! Matej Weiss.

Orglarska šola v Celju. — Dne 12. julija se je zaključilo šolsko leto z običajnim javnim izpitom pod predsedstvom vikarja in provizorja g. Juraka. O letošnjem izpitu nekaj opazk.

Dobil sem vtis, da je bila to bolj produkcija, kakor pa izpit, pred vsem, kar za deva igranje na klavir in orgle. Učitelj naj bi sam predložil učencu šele takrat, ko se vsede za instrument, kaj naj igra. Ako pa ve učenec že cele tedne ali mesece, kaj bo igral pri izpitu, potem je to produkcija in se ne da presoditi splošno znanje učenca. Isto velja za transponiranje. Ako si sam izbere kompozicijo, potem upravičeno lahko vsakdo dvomi, ali učenec kaj zna. On bi si lahko bil že poprej transponiral na papirju in naučil na pamet.

Povsem pogrešeno je to, da so peli učenci koralne speve v transskripciji. Organist mora znati čitati tudi koralne note. Zeleti bi bilo, da bi prejšnji koral vendar enkrat izginil iz celjske orgl. šole. Na koru, kjer popevajo orglarski učenci, bi smeli pričakovati, da bi se pri slovesnih mašah vsaj tuintam introit i. dr. pelo. Recitirati zna lahko vsak. Za koral malo več truda in ozira!

V harmoniji so učenci odgovarjali splošno povoljno, le škoda, da je bilo izpraševanje le bolj omejeno na modulacije. Saj so tudi v harmoniji še druge važne in potrebne stvari!

Iznenadil pa nas je gojenec z absolutnim posluhom. Udarjali smo mu glasove na klavir, ne da bi on videl na klavijaturo in je vedel imenovati vsak glas. Po izjavi g. vodja je bil to tretji tekom 20 let, kar on vodi šolo.

Dva gojenca sta pokazala izborno tehniko na klavirju in orglah. Le žal, da je manjka sploh vsem finese pri igranju. Sama gibčnost še ni dovršenost. Pri orglah je bilo preveč klavirske tehnike.

Kar se tiče zborovega petja, moram — če tudi nerad — izjaviti, da vsaj meni ni ugajalo. Prednašanje je bilo preslabo. Tako zapoje vsak vaški zbor. Od orglavcev se zahteva več. Več občutka!

Za dirigiranje velja kakor vedno: več naravnosti. Učena pozicija in mahanje z obema rokama na vse štiri vetrove in suhoparno enolično brez vsake spremembe — na tak način je dirigent nepotreben. Zbor mora čitati najprej dirigenta, potem šele note.

R. Jošt.

Oglasnik za cerkveno in svetno glasbo.

Ivan Laharnar: Marijine pesmi. Za mešani zbor, deloma z orglami, zložil —. Gorica, 1922. Založba Kat. tisk. društva, Gorica.

Šest preprostih, po večini gladko tekočih pesmi, semtertja se je pa le prikradel kak takt, ki bi ga raje bolj spretno zasukanega imeli. Vsekako naj n. pr. v 2. pesmi imitatorični motiv, ki ga prvi poje alt na besedo: Angelski zbor z menoj, vsi drugi glasovi na prvem zlogu okrajšajo, tako, da dobe za prvo noto četrtniko namesto polovinke.

Prav tako imej sopran na zlogu **an** (-gelski) četrtniko **b** namesto polovinke. S četrtninkami se pesem gibko razvija, s polovinkami ob vsakem nastopu novega glasu zaostane. Bas naj ima na besedi **slavo** dve četrtniki namesto punktirane četrtnike in osminke. Konec zahteva še gibanje.

4. pesem naj bi na besedah »Pred tvoj obraz poklekne« modulara v C-dur ali napravil varalen sklep, bas pa začel pred ostalimi glasovi.

V 5. pesmi naj na zlogu (Ma-)ri(-ja) tenor leži v polovinki, bas pa v trizvoku pada navzdol v dominantni temelj.

6. pesem bi na besedah: »odmevaj pesmice« rajši ostala v cis-molu kot modulara nazaj v E-dur, n. pr.:

Sicer so pa pesmi pisane v lahkem, melodioznem slogu, tako si bodo pevske zборе takoj osvojile.

David Doktorič: Dve evharistični pesmi za mešani zbor. V Gorici 1922.

Doktorič v melodiji in harmoniji zavija na nova pota, kakor sta jih naši cerkveni glasbi utrla zlasti Hochreiter in Premrl. V ta namen izdatneje uporablja alteracijo,

modulacijo, dissonance, napev pa poizkuša dognati iz deklamacije. Seveda se pripeti, da tu in tam neobičajno zazveni, da zastane ali da hroma kaj zasenči, kar naj bi objasnila; toda ti početki so zajemljivi. V 2. pesmi imej bas v 3. vrsti na tretjem mahu samo četrtniko d. Pesmi so vredne pozornosti; če sodimo po nekaterih lepih, mehkih mestih, utegnejo iz teh početkov vzkliti prav dehteči cvetovi.

Fr. Kimovec.

Rudolf Taclik: Zborovi. Vlastita naklada. Cena 25 Din. — Vseskozi lepi, v izrazitem jugoslovanskem duhu in v ne težkem slogu zloženi mešani zbori. Dvanajest jih je. Pevski zbori jih bodo veseli. Prav toplo jih priporočamo.

Rudolf Taclik: Popijevke za jedan glas i klavir. Vlastita naklada. 35 Din. — Samospevi so nežno občuteni, na videz preprosti, a vendar v celoti globoki in dobro pogodijo občutje, kakršno leži v besedilu. Tudi v samospevih — vseh je šest — nadarjeni in spretni skladatelj razodeva svojo pristno hrvatsko dušo. Harmonije same kot take kakor tudi njih medsebojna vez je zelo zanimiva, barvena, dostikrat jako moderna. Le tu in tam je uporabljeno nekoliko preveč enostavno, kolikortoliko že zastarelo spremljanje (Zastori i slijepe djevojka). V pesmi »Svirač« je v 5. in 4. taktu pred koncem pisava malo nespretna: mesto h naj stoji ces, mesto dis es in v tem smislu tudi dotični akordi. Samospeve priporočamo.

S. Premrl.

Razne vesti.

* **Osebnosti.** Ravnatelj dež. muzeja, vseuč. profesor dr. Josip Mantuani, je bil imenovan za dvornega svetnika. Našemu zaslužnemu znanstveniku in odličnemu sotrudniku najiskrenejše čestitamo. — G. Anton Jobst, organist v Žirih, se je poročil 12. junija v Ljubljani z gdč. Marijo Katern. G. skladatelj Janko Ravnik, profesor konservatorija Glasbene Matice, se je poročil 12. julija na Kredarici z gdč. Mrzlikar. Obema paroma obilo sreče in božjega blagoslova! — Naš rojak g. Primožič, operni pevec v Osjeku, je gostoval v juniju v ljubljanski operi. Nastopil je v Rigoletu in Toski in dosegel velik uspeh. — G. dr. Fran Mlinar-Cigale, doslej konceptni praktikant pri okr. glavarstvu v Ljutomeru, naš sotrudnik, je postal okrajni komisar ravnotam. — G. Karel Krušič, zvonarski mojster v ljubljanskih strojnih tovarnah in livarnah, je obhajal 1. oktobra štiridesetletnico službovanja kot pomočnik in mojster. Obema gospodoma iz srca čestitamo.

* **Na orglarski šoli v Ljubljani** se je šolsko leto 1921/22 zaključilo dne 29. junija. Koncem leta je bilo na zavodu 15 učencev: 9 v prvem, 2 v drugem, 4 v tretjem letniku. Šolo so dovršili in dobili spričevalo usposobljenosti za organiste sledeči tretjeletniki: Josip Jovan z Vranskega, Franc Urh iz Podlpe, Ferdinand Zidar iz Dola pri Ljubljani in Pavel Žagar iz Trebelnega. Z njimi vred je napravil končni izpit tudi Janez Šuštar iz Sel pri Kamniku.

* **V orglarsko šolo Cec. društva v Ljubljani** je bilo začetkom šolskega leta 1922/23 sprejetih na novo šest učencev: Arh Jožef iz Ribnega, Glavan Jožef iz Dobrniča, Hribernik Valentin iz Tuhinja, Humar Franc iz Nevelj pri Kamniku, Markelj Anton iz Boh. Bele in Mav Viktor iz Rodice pri Jaršah. Vseh učencev je letos štirinajst.

* **Razpis nagrad za skladbe.** Uredništvo »Pevca« razpisuje po dogovoru z art. odsekom »Pevske Zveze« tri nagrade: po 2000, 1500 in 1000 K za tri pesmi (meš. zборе), ki naj bodo glasbeno na višku, po vsebini in obliki pa take, da jih zmore večina naših zborov. Obsegajo naj dve do tri strani »Pevčeve« priloge. Rok 20. november 1922. Pošiljajo naj se na artistski odsek P. Z. v Ljudskem domu v Ljubljani. Skladbe naj bodo označene s posebnim geslom, ne s skladateljevim imenom. Skladatelj naj svoje pravo ime in naslov priloži v zaprtem ovitku, ki naj bo označen z geslom, kakor ga nosijo skladbe. Zavitek se odpre šele pri seji art. odseka, ko bodo nagrade že končno javno prisojene. Nagrajene pesmi izidejo v naslednjih številkah »Pevca«.

Skladatelji dobe poleg nagrade še običajno odškodnino. Nenagrajene skladbe se bodo po želji vrnile ali po možnosti uporabile v »Pevcu« proti običajni odškodnini.

* Na letošnjem velesejmu v Ljubljani so razstavile Strojne tovarne in livarne (bivša Samassova zvonarna) štiri bronaste zvonove: B, es, g, b. Kranjska industrijska družba na Jesenicah pa je razstavila štiri jeklene s toni: A, cis, dis, g.

* Ob novem letu izide v tisku nova mladinska pesmarica »Djačka lira« (»Dijaška lira«). Izdala jo bo velika gimnazija v Travniku (Bosna). Zbirka bo obsegala okrog 200 enoglasnih napevov svetne vsebine na približno 450 straneh okusnega zepnega formata. Vsebina: I. Mladeniške pesmi. II. Hrvatske in srbske domoljubne. III. Slovenske. IV. Razne: 1. resne, 2. šaljive, 3. kanoni. Refelektantje naj zbirko čim prej naroče: ali pri izdajateljih v Travniku ali v knjigarnah. Cena do 30. oktobra 30.50 Din, do 20. novembra 35 Din; pozneje 38 Din.

* Pevska šola za ljudske, meščanske, srednje in glasbene šole, spisal dr. Pavel Kozina, je izšla v založbi »Jug« v Ljubljani, Pred škofijo 21. I. del. Cena broširanemu izvodu 9 Din.

* V založništvu St. Kugli v Zagrebu je izšla »Jugoslavenska sonata za klavir«, zložil Franjo S. Vilhar.

* Na dunajskem konservatoriju si je proforski kolegij po odstopu prejšnjega ravnatelja Ferdinanda Löweja izbral za ravnatelja še mladega profesorja dr. Jožefa Marksa.

* Na občnem zboru Pevske zveze v Celju je predaval konz. svetnik P. Hugolin Sattner o smereh moderne glasbe. Predavanje bo objavil »Pevec«.

* Mojstrsko šolo za kompozicijo prof. V. Novaka v Pragi je dovršil g. Krsto Odak, Dalmatinec iz Sivežiča pri Splitu. Na tekmi v Pragi, kjer sta tekmovali dve šoli: 4 absolventje prof. L. Janačka in prof. Novaka, je dobila Odakova sonata za gosli in klavir nagrado.

* Obred pri procesiji sv. Rešnjega Telesa se je letos v slovenskih škofijah prvič praznoval v slovenskem jeziku. V Ljubljani je bilo pri stolni procesiji tudi to novo, da je vojaška godba igrala mesto posvetnih koračnic razne cerkvene pesmi in himne. Oboje je na občinstvo napravilo najboljši vtis.

* V Beogradu obstojata danes dve glasbeni šoli: Muzička šola in Muzička šola »Stanković«.

* Nove življenjepise podatke o Palestrini podaja R. Casimiri v ravnozar izišli brošuri: Giovanni Pierluigi da Palestrina. Nuovi documenti biografici. Fasciccolo II. Roma. Edizione del »Psalterium«. Piazza S. Giovanni in Laterano, 4. 1922.

* Oficij za veliki teden, prirejen po vatikanski in solemski izdaji, je izdala »Società editrice internazionale« v Turinu. Izdaja je lepa, v nekoliko večjem žepnem formatu, le tisk precej droben. Cena: 20 lir.

Listnica upravnistva.

Ravnokar izterjujemo zaostale naročnine. Lepo prosimo vse dotične naročnike, naj se odzovejo s takojšnjim poravnanjem svojega dolga.

Današnji številki je priložena glasbena priloga. Prinaša konec četrte Hochreiterjeve evharistične pesmi, dve Pogačnikovi Marijini in tri Marijine narodne, harm. Fran Kramar. Posamezni izvod po 1 Din.

Odgovorni urednik lista in glasbene priloge Stanko Premrl.

Zalaga Cecilijino društvo. — Tiska »Zvezna tiskarna« v Ljubljani.